

FEDEA eta EKINTZA

Jesusen Konpainia, zertarako?

Gaurko Eliza katolikoaren pentsatzaile sonatuenetako bat da Karl Rahner. Teologo hau jesuita da, eta ihazko «Jesusen Konpainiako Urtekaria»^{*} lantxo bat agerterazi du, izenburuan ematen dugun galderari erantzun nahiz. Azken urteotan Konpainiak jasan dituen aldakuntzak argitan ezartzeko oso egokia aurkitu dugu lan hori. Bertatik jasotzen ditugu gogoeta hauk.^{*}

Rahnerrek historiako zenbait gertaera gogoratzen ditu. Hamaseigarren mendean Eneko Loiolakoak eraiki zuenetik, Konpainiak ez du etengabeko segidarik ukan: 1773.ean deuseztatu^{*} egin zuen Aita Sainduak. Berrogei ta bat urte geroago berritu zuen Erromak. Azken unada^{*} hontan, hau da, kasik 160 urteotan, Konpainiak ez du, konformitatean, garai batetako gailurrik jo; baina, hala ere, Europako Mendebaldean^{*} ez du txantxetako garrantzia izan.

Vatikano II.az honakoan, aldakuntza nabarmenak izan ditu erlijioso Ordena honen. Ordurarte ortodoxia garbienaren eta seguruenaren sostengailu bezala ikusia zena, mugikorra bilakatu^{*} da. Noizbaiteko batasun trinko^{*} hura —edo tradiziozaletasuna— zalantzan aurkitzen da. Aurpegi berri bat ikusten zaio orain Jesusen Konpainiari: gizarteari emanagoa, irekitasun berri baten eragile; eta, sarritan, «ezkerrean» eta «progresisten» alderdian ere ikusten da orain elkarte hau. «Nola esplikatu liteke gertakari^{*} hau? —galdetzen du Rahnerrek.

Hiru puntutan labur litezke fenomeno horren arrazoinak:

1. Jesuitak ere, «garaiaren izpirituari» berena eman beharrean aurkitzen dira. Histori une bakoitzak dituen beharrizanei erantzutean, oso zaila da noraino heldu behar den jakitea. Non hasten da beharrizan historikoa eta non «modaren» horbela.^{*} Ezinezkoa da, benetan, bien arteko muga erabat^{*} argirik edirotea.^{*}

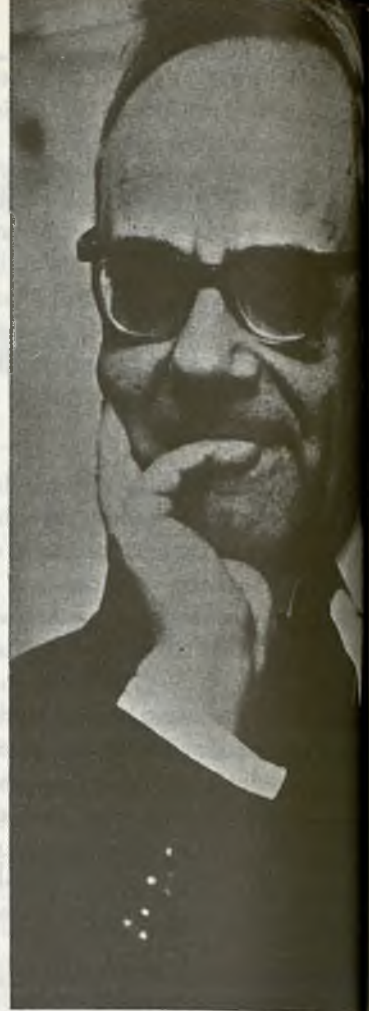
2. Ba da beste bigarren arrazoin bat. Jesuitek, beren «izpiritutasunagatik» ere, erlatibatu egiten dituzte egindako aukerak. Tradizioa bera ere erlatibatu egiten dute, kritikaren bidez. Berrikuntzetarako irekiak aurkitzen dira, beraz, jesuitak.

3. Azkenik, Eliza osoa dago orain aldaketa une batetan. Luzaroegei eutsi^{*} dio, nonbait, aurreko mendeetako zenbait gauzari. Eutsibehar hori bortizki^{*} lagundu^{*}

du Konpainiak berak ere. Eta aldaketaren ordua iritsi^{*} denean, ez da harritzekoa, hortaz,^{*} bapateko^{*} aldaketarik franko agertzea. Aldakuntzaren berandutasunak ekarri duen lurrikara da oraingoa, hein^{*} haundi batetan. Aldatzean bertan ere ez dago «monolitotasun» posiblerik.

Jesuiten akatsak eta arriskuak aipatu ondoren, Rahnerrek galdera berri bat egiten dio bere buruari: nola eta zergatik egin liteke, ordea, jesuita kristau bat? Eta hola-tsu erantzuten du: «Ez, noski, Konpainiak oraindik ere Elizaren barnean dadukan garrantziagatik, ez eta kudeatzen^{*} dituen Unibertsitateengatik, ez eskutan^{*} duen bostereagatik. Konpainiara datorren gizonaren arrazoinak, eliz lan, pastoral eta eliz politiken gaintetik daude. Neure galenak^{*} erakusten didanez, jesuita askorengan oraindik ere bizirik dago, soldatarik gabe eta isilpean lan egiteko zerbitzuzko izpiritua». Izpiritu horrekin ekitea: horixe da benetan axolazkoa, eta ez «historia» sonatu bat egitea.

Eta izpiritu hori hor dago —dio Rahnerrek. «Ezagutu ditudan anaia batzu^{*} gogoratzen ditut. Neure adiskide Alfred Delp, Konpainiarako sinadura^{*} esku-kateaturik eman zuena; edo Indiako hauzo galdu batetan, lurralde hortako intelektualek hortaz ezer jakin gabe, jende probrearentzat putzuak irekitzen dabilena; edo orduak eta orduak, aitorlekuan^{*} jezarririk, inportantziarik gabeko jendeari penak eta sufrikarioak entzuten dagoena; edo iraultzaile loriatsua^{*} izateko pozik gabe, bere ikasleekin batera Barcelonako poliziak kolpatu^{*} duena; edo egunero gaixotegiren batetan

Karl Rahner

«Nola eta zergatik egin liteke jesuita?»

hil zorian daudenak laguntzen eta bizitzan behin bakarrik gertatzen den heriotza hori egunerokotasun hortan ikusten ohitu dena...: horik guztiok gogoratzen ditut, zerbitzuzko izpiritu hori aipatzen dudanean».

Hau guztiau ez da —dio teologoak— iheskeria ideologiko bat, gaurko itxurazko erorialdiarentzat^{*} asmatzen den kontsolabide bat. Lehenago ere, Konpainiaren historia holako jokabidez bete baterik dago. Errauntsaren azpian, hori guztiori bizi bizi rik dago oraindik. (Iñaki Iturriotz)

IRAKURLEARI

Irakurle zintzo, urte hontan euskal komiki batzu eskaini dizkizugu. Ilusio haundiz egin dugu zure aldeko ahalegin hori.

Handik eta hemendik zenbait erantzun jaso dugu. Zurea ere eskuratu nahi genuke. Esaguzu, mesedez, zer pentsatzen duzun, gustatu ote zaizun, zer hobetu behar genukeen, zer aldatu. Zure ustez, aurrera segitu behar ahal dugu?

Zer egin behar dugu, irakurle?

ANAITASUNAKo bulegora bidal zazkiguzu, otoi, zeure erantzunak.